

Niet minder maar meer tijd om te professionaliseren!

Op 12 december besliste de Vlaamse regering om het aantal pedagogische studiedagen te verminderen, opvang tijdens die dagen te verplichten en de facultatieve verlofdagen af te schaffen. Let op: het gaat hier om een "principiële besluit" van de Vlaamse regering. Dat wil niet zeggen dat deze beslissing nu al wet is. Eerst moet er nog overleg volgen met de sociale partners - vakbonden en koepels. Pas dan kan alles in wetgeving gegoten worden.

Levenslang leren tijdens de werkuren is voor alle werknemers in Vlaanderen een recht dus ook in onderwijs.

Wat werd er door de Vlaamse regering goedgekeurd?

Verschiedende maatregelen moeten ervoor zorgen dat leerlingen meer lestijd krijgen dan vandaag het geval is:

- In het basisonderwijs worden de extra pedagogische studiedagen afgeschaft zodat er maximum drie halve dagen per schooljaar zijn. Bovendien moet het schoolbestuur tijdens die studiedagen in pedagogisch zinvolle opvang voor de leerlingen voorzien als de ouders daarom vragen.
- De twee facultatieve vakantiedagen in het basisonderwijs worden geschrapt, net zoals de mogelijkheid om na de verkiezingen de lessen te schorsen als de lokalen gebruikt zijn als telbureau.
- De minister wil af van de mogelijkheid om op het einde van het schooljaar in het basisonderwijs een halve lesdag in te ruilen voor "opdrachten verbonden aan het eind van het schooljaar" zoals bijvoorbeeld het organiseren van oudercontacten.
- De minister wil dat er een recht op opvang geldt op school voor leerlingen tijdens alle lesdagen. Leerlingen moeten steeds op school terechtkunnen, zo staat het in de nota van de Vlaamse regering.
- Een school kan niet langer eenzijdig beslissen dat leerlingen thuis blijven, behalve in geval van overmacht of ontoegankelijkheid van de school. De minister wil daarmee voorkomen dat scholen te snel leerlingen naar huis sturen bijvoorbeeld als er

leerkrachten afwezig zijn. Ze wil scholen responsabiliseren om "de verbintenis die ontstaat bij de inschrijving van leerlingen maximaal na te komen".

Het overleg met de sociale partners over deze maatregelen van de Vlaamse regering is gestart. Na het aflopen van de onderhandelingen volgt de wetgeving en de communicatie over de definitieve maatregelen naar de scholen. Op 1 september 2026 moet de nieuwe regeling van toepassing zijn.

Waarom deze ingrepen?

De argumentatie van de minister is zeer eenvoudig: we moeten de effectieve lestijd voor de leerlingen maximaliseren om de onderwijskwaliteit op te krikken. Ze verwijst daarbij naar Education at a Glance, een rapport van de OESO waaruit blijkt dat er in Vlaanderen gemiddeld 11% minder lesdagen zijn dan in andere OESO-landen. Belangrijke kanttekening hierbij: uit dat rapport blijkt ook dat er tijdens die lesdagen meer les wordt gegeven zodat de gemiddelde Vlaamse leerling nog altijd meer les krijgt dan leerlingen in de meeste andere OESO-landen.

De minister wijst er verder op dat de facultatieve verlofdagen geschrapt worden maar dat er niet geraakt wordt aan de 15 vakantieweken op jaarbasis.

Een vermindering van de pedagogische studiedagen ziet de minister eveneens in het ka-

der van het maximaliseren van de instructietijd voor leerlingen. Volgens haar kan de professionalisering ook op een andere manier georganiseerd worden.

Tenslotte ziet de minister deze ingrepen als één van de vele maatregelen die de onderwijskwaliteit zullen opkrikken, naast de invoering van kennisrijke curricula, ambitieuze onderwijsdoelen, het gsm-verbod ...

Reactie van het COV

In een persmededeling, opgepikt door verschillende kranten en media, wezen we al op de verontwaardiging van het onderwijsveld bij deze alweer van bovenaf opgelegde maatregelen én op verschillende valkuilen in deze regeringsbeslissing. Het afschaffen van de lokale facultatieve verlofdagen getuigt bijvoorbeeld van een miskennis van de realiteit in onze basisscholen. In het regeerakkoord staat nog dat de basisschool zoveel mogelijk moet ingebed zijn in de lokale leefgemeenschappen "om [...] de sociale integratie in de leefomgeving van de leerlingen te waarborgen". Maar net het inhaken op die lokale verankering wordt nu erg moeilijk gemaakt.

Ook het inperken van de pedagogische studiedagen én de verplichting om ook tijdens die dagen een pedagogisch zinvolle opvang te voorzien voor leerlingen, gaat voorbij aan het oorspronkelijke doel van een pedagogische studiedag: een onderwijsteam de kans geven om samen te overleggen en te professionaliseren om de grote uitdagingen waar dat team voor staat samen en consequent te kunnen aanpakken in een coherent schoolbeleid. Want wat als op een basisschool heel wat ouders aangeven dat hun kinderen opvang nodig hebben? Wie zal dan voor die pe-

dagogisch zinvolle opvang zorgen over de verschillende leeftijden heen, wie zal voor toezicht zorgen? Sowieso betekent dit dat niet het voltallige team zich op die dag zal kunnen professionaliseren en dat er opnieuw voorbereidingswerk bijkomt om die leerlingen zinvol op te vangen.

Het argument dat professionaliseren ook buiten de lesuren kan gebeuren gaat niet op. Leraren zijn in het basisonderwijs de hele dag al aanwezig op school en staan maximaal voor de klas. Uit het tijdsonderzoek blijkt dat ze genoeg werkuren kloppen. Gemiddeld meer dan 41 uur per week. Daar nog uren aan toevoegen voor professionalisering is niet haalbaar. Verwachten dat de professionalisering tijdens weekends of vakanties gebeurt, is niet aan de orde. Levenslang leren tijdens de werkuren is voor alle werknemers in Vlaanderen een recht dus ook voor wie in onderwijs werkt.

Wij willen niet minder maar net meer tijd om te professionaliseren. Twee uur per week standaard inbedden in de hoofdopdracht van de leraar lijkt ons zelfs een minimum. Waarbij dan ook overleg en intervisie als waardevolle manieren voor professionalisering beschouwd worden. Verder zijn we er niet van overtuigd dat meer instructietijd ook sowieso zal leiden naar een hogere onderwijskwaliteit. Daar zijn andere dingen voor nodig, zoals een goede omkadering, voldoende gekwalificeerde leerkrachten en ondersteunend personeel én een garantie op degelijke continue professionalisering.

Het afschaffen van de lokale facultatieve verlofdagen getuigt van een miskennis van de realiteit in onze basisscholen.